

LiveFIN ry:n lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

HE 141/2024 vp

LiveFIN kiittää valtiovarainvaliokunnan verojaostoa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta. LiveFIN lausuu esitykseen erityisesti alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvan pääsylippujen verotuksen näkökulmasta.

LiveFIN ry on suomalaisen elävän musiikin edunvalvontajärjestö. LiveFIN edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja, rytmimusiikkifestivaaleja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agentteja ja managereja. Yhdistyksellä on 70 jäsentä elävän rytmimusiikin vapaalta kentältä.

Elävä musiikki – klubit, keikkapaikat, festivaalit, konsertit ja konserttitalit ovat keskeinen osa suomalaista kulttuuria. Ne ovat matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka äärelle on helppo tulla. Elävän musiikin toimijat luovat elinkeinoa ja ovat vaikuttavia tapahtumateollisuuden tekijöitä. Ala on merkittävä työllistäjä muiden kulttuuri- ja tapahtuma-alojen joukossa. Suomessa järjestettävät rytmimusiikkitapahtumat tavoittavat lähes 10 miljoonaa kävijää vuosittain. Livealan arvo oli viime vuonna lähes 300 miljoonaa euroa.¹

Alennettujen arvonlisäverokantojen korotus

Musiikkitapahtumien pääsylippujen arvonlisäkanta on nykyisellään 10 prosenttia. 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden verokantaa korotetaan vuonna 2025 14 prosenttiin sanoma- ja aikakauslehtiä lukuun ottamatta. Korotus koskee myös pääsylippuja. Syksyllä yleistä arvonlisäverokantaa korotettiin 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Pääsylippujen veronkorotus näyttäytyy toimialalle sen toimiedellytyksiä heikentävänä. Yleisen arvonlisäverokannan korotus 1,5 %-yksiköllä oli jo sellaisenaan markkinavetoisen elävän musiikin alan toimintaedellytyksiä haastava ja talouspoliittisena toimenpiteenä kunnianhimoinen peliliike. Sen lisäksi musiikkitapahtumien pääsylippujen verotus on kiristymässä 40 prosenttia. On huomionarvoista, että musiikkitapahtumien pääsylippujen verotusta kiristetään siis yleistä verokantaa tiukemmin. Elävän musiikin tapahtumien tulosta yli puolet muodostuu lipunmyynnistä.² Yksittäisten suurten festivaalien vuotuisesta tulosta peräti 70 % tulee pääsylippujen myynnistä. Elävän musiikin vapaan kentän tulosta vuosittain vain noin 2 % muodostuu julkisesta tuesta. Pääsylippujen myynti on alalle siis keskeinen ja tärkeä tulonlähde.

Pääsylippujen arvonlisäveron korotus asettaa taloudellisia ja toiminnallisia haasteita elävän musiikin alalle, joka vasta vuonna 2023 pääsi tekemään ensimmäisen täyden toimintavuotensa koronan jälkeen. Veronkorotus tulee vaikuttamaan negatiivisesti pandemiasta toipuvan elävän musiikin alan kannattavuuteen ja kasvun edellytyksiin. Se heikentää musiikkitapahtumien kysyntää ja musiikkitapahtumien kävijöiden ostovoimaa. Lisäksi kysynnän heikentyessä veronkorotus vaikuttaa kielteisesti myös tapahtumien oheispalveluihin: matkailuun, majoituspalveluihin ja ravintoloihin. Veronkorotus heikentää musiikkitapahtumien alueellista saatavuutta ja vaarantaa monen alan toimijan olemassaolon.

Verovuoden vaihtuessa korotus aiheuttaa toimialalle myös konkreettisia haasteita ja ristiriitoja arvonlisäverotuksen tilitykseen liittyvissä tulkinnoissa, jotka pahimmillaan myös heikentävät alan katteita ja aikaansaavat tulonmenetystä.

LiveFIN esittää pääsylippujen veronkorotuksen perumista ja pääsylippujen säilyttämistä sanoma- ja aikakauslehtien tapaan 10 prosentin verokannassa.

Pääsylippujen alv-kannan korotuksen elävän musiikin alalle aiheuttamat ongelmat

Verohallinnon näkökulmasta arvonlisäverokanta määräytyy sen mukaan, kun raha on myyjän käytettävissä. Toisin sanoen Verohallinto katsoo, että 14 prosentin verokantaa sovelletaan festivaali- tai konserttilippuun, joka on myyty asiakkaalle vuoden

¹ Musiikkiala.fi 2024. Musiikkialan avainluvut. <https://musiikkiala.fi/avainluvut/>

² LiveFIN ry 2023. Elävän musiikin toimialatutkimus 2022. www.livefin.fi/wp-content/uploads/LiveFIN-toimialatutkimus-2022.pdf

2024 aikana sellaiseen tapahtumaan, joka järjestetään vuonna 2025, jos järjestäjä tilittää alan vakiintuneen käytännön mukaan koko lippukassan arvonnäköveron verottajalle yhdellä kertaa konsertin tai festivaalin jälkeen. Verohallinto katsoo, että vaikka raha on tosiasiallisesti tapahtumajärjestäjän ja se on lipunmyyntiyritykselle vierasta pääomaa, raha ei ole tapahtumajärjestäjän käytettävissä sen myyntihetkellä.

Verohallinnon mukaan ensi vuoden konsertteihin ja tapahtumiin myytäviin lippuihin sovellettava verokanta määräytyy siis lippukassan tilitysjankohdan mukaan. Täten odotetaan alan vakiintunut käytäntö huomioon ottaen, että tapahtumajärjestäjä maksaa omasta pussistaan veronkorotuksen aiheuttaman lipunhinnan nousun, sillä järjestäjillä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta lisätä asiakkaan lippuun korotettua alvia, josta ei ole vielä edes annettu lakia eduskunnalle. Tämä vaikuttaa alan yritysten tuotteen – konserttien ja festivaalien katteeseen ja tulokseen. Ja taloudellisesti haastavana aikana koko elävän musiikin alan kannattavuuteen ja kasvun mahdollisuuksiin.

Tulkinta vaikuttaa myös esiintyvien artistien palkkion suuruuteen, joka on tyypillisesti jokin prosenttiosuus nettolippukassasta. Sellaisen vuonna 2025 järjestettävän konsertin, jonka liput on myyty vuoden 2024 aikana, nettolippukassa on verottajan tulkinnan vuoksi hyvin erilainen, kuin mitä konserttiin on todennäköisesti alun perin budjetoitu. Ongelma koskettaa siis koko elävän musiikin ekosysteemiä konserttijärjestäjästä artistiin.

On täysin kohtuuton ajatus niin asiakkaiden kuin festivaali- ja konserttijärjestäjienkin näkökulmasta, että järjestäjien olisi pitänyt ennakoivasti soveltaa alv-kantaa, joka *saattaisi* olla voimassa seuraavan tapahtuman järjestämisen aikaan. Ymmärtääksemme tämä olisi myös alv-lainsäädännön hengen vastaista. Pääsylippujen arvonnäköveron korotusta on toki voinut ennakoida jo hallitusohjelman pohjalta, mutta tosiasiallisesti lopullinen päätös tehtiin syyskuussa 2024. Aikajänne on etupainotteisesti pääsylippuja myyvän elävän musiikin toimialan näkökulmasta täysin riittämätön.

Elävän musiikin tapahtumien aluetaloudelliset vaikutukset ja työllisyys

LiveFIN ry:n pitkittäistutkimuksena tekemän festivaalien ja elävän musiikin esityspaikkojen yleisötutkimuksen Festivaali- ja venuebarometrin³ mukaan konserteissa kävijöiden kokonaiskulutuksesta 40 % kohdistuu muuhun, kuin tapahtumapaikan palveluihin. Festivaalien osalta luku on 33 %. Konserttien ja festivaalien kävijät siis kuluttavat rahaa muuhunkin, kuin tapahtumapaikan palveluihin. Tutkimuksen mukaan vuonna 2022 konserttikävijän päiväkohtainen kulutus oli keskimäärin 104,90 euroa ja festivaalikävijän 445,06 euroa.

Elävän musiikin tapahtumien asiakkaiden kulutus v. 2022:

	Konserttikävijä	Festivaalikävijä
Päiväkohtainen kokonaiskulutus ka.	104,90 €	445,06 €
Tapahtumassa		
Liput	32,25 €	150,86 €
Ravintolapalvelut	24,44 €	125,65 €
Oheistuotteet	5,62 €	10,94 €
Muut (oheispalvelut ym)	0,72 €	6,92 €
Tapahtumassa yhteensä	63,03 €	269,14 €
Tapahtuman ulkopuolella		
Matkailu	10,21 €	33,24 €
Majoitus	5,82 €	37,02 €
Ravintolapalvelut	17,53 €	33,43 €
Ostokset	6,54 €	37,24 €
Muut	1,77 €	7,99 €
Tapahtuman ulkopuolella yhteensä	41,87 €	148,92 €

³ Taideyliopiston Sibelius-Akatemia 2023. Festivaali- ja venuebarometri 2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-319-9>

Musiikkitapahtumien kävijöillä on siis merkittävä aluetaloudellinen vaikutus. Elävän musiikin tapahtumien asiakkaat käyttävät rahaa erityisesti alueiden ravintola-, majoitus- ja matkailupalveluihin sekä kaupan alaan.

Alennettujen verokantojen korotus vaikuttaa elävän musiikin alaan myös liikenne- ja majoituspalveluiden osalta, kun näiden arvonlisäverokanta nousee 10 prosentista 14 prosenttiin. Konsertti- ja festivaalikävijöiden kulutukseen ei siis vaikuta vain pääsylipun hinta ja sen hinnan nousu, vaan monet musiikkitapahtumaan osallistumiseen liittyvät muut kulut – matkustaminen ja majoittuminen. Tämä yhtäaikaisten veron- ja kuluttajahinnankorotusten vaikutus tulee LiveFINin mukaan vähentämään musiikkitapahtumiin osallistumista ja heikentämään kävijöiden ostovoimaa ja alueellista vaikuttavuutta entisestään.⁴

Elävän musiikin alan kerrannaisvaikutukset ulottuvat koko musiikin ja musiikkitapahtumien työvoimavaltaiseen ekosysteemiin. Alan toimintakyky ja taloudellinen elinvoima vahvistaa tapahtumajärjestäjien, esiintyvien muusikoiden ja heidän työryhmien sekä koko laajan tapahtuma-alan alihankintaketjun työn tekemisen edellytyksiä. Suunniteltu pääsylippujen arvonlisäveron korotus puolestaan heikentää alan kysynnän lisäksi työllisyyttä niin musiikkitapahtumia järjestävien organisaatioiden, artistien esiintymismahdollisuuksien kuin koko tapahtumateollisuuden alihankintaketjun osalta.

Alempi arvonlisäverotuksen taso, joka hallituksen esityksen mukaan näyttää huonosti kohdentuvalta verotuelta, on todellisuudessa markkinaehtoinen ja toimialan yrittäjiä keskenään oikeudenmukaisesti kohteleva tapa luoda elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä elävän musiikin toimialalle. Sillä luodaan myös positiivisia aluetaloudellisia, yhteiskunnallisia ja sosiaalisia kerrannaisvaikutuksia koko Suomeen. Siksi LiveFIN esittää pääsylippujen arvonlisäverokannan säilyttämistä 10 prosentissa ja esitetyn korotuksen perumista.

Tampereella 21.10.2024

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
LiveFIN ry
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi

⁴ LiveFIN ry 2024. Hallituksen kaavailema alv-korotus nostaa musiikkitapahtumien hintoja. <https://www.livefin.fi/hallituksen-kaavailema-alv-korotus-nostaa-musiikkitapahtumien-hintoja/>